

Sygn. akt III RC 523/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 lutego 2015 r.

Sąd Rejonowy w Pruszkowie III Wydział Rodzinny i Nieletnich

w następującym składzie:

Przewodniczący: SSR Grażyna Paczesna

Protokolant: Justyna Maciejak

Po rozpoznaniu w dniu 27 lutego 2015 r. w Pruszkowie

na rozprawie

sprawy z powództwa małoletnich: E. S., M. S. (1), P. S. (1),

N. S. i K. S., reprezentowanych przez przedstawiciela ustawowego – matkę A. R.

przeciwko S. S.

o podwyższenie alimentów

I. Podwyższa – poczynając od dnia 13 października 2014 roku – wysokość alimentów, zasądzonych wyrokiem Sadu Rejonowego w Pruszkowie z dnia 23 listopada 2011 r. w sprawie o sygnaturze akt: III RC 533/11 od pozwanego S. S. na rzecz małoletnich dzieci: E. S. urodzonej (...) w P., M. S. (1) urodzonego (...) w P., P. S. (1) urodzonego (...) w P., N. S. urodzonej (...) w P. i K. S. urodzonej (...) w P. z kwoty po 250 (dwieście pięćdziesiąt) złotych miesięcznie na każdego z powodów do kwoty po 300 (trzysta) złotych miesięcznie na rzecz każdego z powodów (łącznie z kwoty 1250 (jeden tysiąc dwieście pięćdziesiąt) złotych miesięcznie do kwoty 1500 (jeden tysiąc pięćset) złotych miesięcznie, płatnej do rąk matki dzieci - A. R. do dnia 10-go każdego miesiąca z góry wraz z ustawowymi odsetkami w przypadku zwłoki w płatności którejkolwiek z rat,

II. W pozostałej części powództwo oddala,

III. Koszty postępowania pomiędzy stronami wzajemnie znosi,

IV. Odstępuje od obciążania pozwanego kosztami sądowymi, przejmując je na rachunek Skarbu Państwa,

V. Wyrokowi w pkt I nadaje rygor natychmiastowej wykonalności.

UZASADNIENIE

W dniu 13 października 2014 r. A. R. - przedstawicielka ustawowa małoletnich powodów E. S., M. S. (1), P. S. (1), N. S. i K. S. wniosła do Sądu Rejonowego w Pruszkowie powództwo o podwyższenie alimentów, zasądzonych od pozwanego S. S. wyrokiem Sądu Rejonowego w Pruszkowie z dnia 23 listopada 2011 r. w sprawie III RC 533/11 z kwot po 250 zł miesięcznie do kwot po 350 zł miesięcznie na rzecz każdego z małoletnich powodów. W uzasadnieniu podała m.in., że nie pracuje z uwagi na konieczność opieki nad dziećmi, na utrzymanie siebie i małoletnich dysponuje miesięcznie kwotą 2.450 zł, na którą składają się dochody z prac dorywczych, zasiłki oraz alimenty. Od poprzedniego orzekania o alimentach potrzeby dzieci wzrosły. Suma wydatków na wszystkie dzieci w skali miesiąca to przynajmniej 2.700 - 2900 zł. Pozwany natomiast nie łoży na ich utrzymanie, alimenty wypłacane są z gminy, nie pomaga w wychowaniu

małoletnich i nie interesuje się nimi. Prawdopodobnie pracuje jako (...)nielegalnie w budownictwie. A. R. przypuszcza, że S. S. zarabia kwotę ok. 3.000 zł miesięcznie. Małoletni powodowie i przedstawicielka ustawowa nie mają majątku (k. 3-5).

Na rozprawie w dniu 01 grudnia 2014 r. przedstawicielka ustawowa małoletnich powodów wносиła jak w pozwie (k. 22). Na rozprawie w dniu 28 stycznia 2015 r. i w dniu 27 lutego 2015 r. pełnomocnik strony powodowej podtrzymał to stanowisko (k. 37, k. 48) Na rozprawie w dniu 01 grudnia 2014 r., 28 stycznia 2015 r. i 27 lutego 2015 r. pozwany wnosił o oddalenie powództwa (k. 22, k. 37, k. 48)).

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

Małoletni E. S. urodzona (...), M. S. (1) urodzony (...), P. S. (1) urodzony (...), N. S. urodzona (...) i K. S. urodzona (...) są dziećmi pochodzącymi z nieformalnego związku A. R. i S. S.. Poza nimi, przedstawicielka ustawowa i pozwany mają jeszcze dwoje wspólnych dzieci: pełnoletnią M. S. (2) i małoletniego P. S. (2), przebywającego w (...). Poza dziećmi pochodzącymi ze związku z A. R., pozwany ma jeszcze jedno 5-letnie dziecko. Alimenty w dotychczasowej wysokości na rzecz małoletnich powodów zostały ustalone wyrokiem tutejszego Sądu w sprawie III RC 533/11 w dniu 23 listopada 2011 r. na kwotę po 250 zł miesięcznie na rzecz każdego z dzieci. Wyrok ten uprawomocnił się w dniu 14 grudnia 2011 r. (k. 13-14 akt III RC 533/11).

W dacie orzekania w poprzedniej sprawie alimentacyjnej E. S. miała 14 lat i uczęszczała do gimnazjum, M. 9 lat i P. 8 lat – uczęszczali do szkoły podstawowej, N. 5 lat, uczęszczała do „zerówki”, a K. lat 4 - matka zajmowała się w domu. MOPS płacił za posiłki dzieci w szkole. Incydentalnie ojciec kupował dzieciom ubrania.

Obecnie E. S. ma 17 lat i nadal uczęszcza do gimnazjum (3 klasa). M. ma 12 lat, P. 11 lat i N. S. lat 8 uczęszczają do szkoły podstawowej, a K. S. (7 lat) - do „zerówki”. Małoletni powodowie są ogólnie zdrowi, mają standardowe potrzeby jak na swój wiek. Jedzą obiady w szkole, finansowane przez MOPS. Czasami odwiedzają babcię ojczystą, i widują się wtedy z ojcem. Alimenty na rzecz małoletnich nie były uiszczane przez ojca, były natomiast wypłacane matce dzieci przez MOPS. Zasiłek rodzinny na każdego z małoletnich powodów wynosi po 106 zł miesięcznie. Ponadto, pobierany jest dodatek z tytułu wychowania dziecka w rodzinie wielodzietnej w wysokości 80 zł miesięcznie na rzecz M., P., N. i K.. Zatem A. R. zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami na małoletnich powodów pobiera 850 zł miesięcznie.

A. R. w dacie orzekania w poprzedniej sprawie alimentacyjnej miała 34 lata. Pracowała dorywczo sprząając, opiekowała się dziećmi. Mieszkała razem z powodami i partnerem, zarabiającym 1.600 zł miesięcznie, w mieszkaniu komunalnym w P., w jednym pokoju w 9 osób. Pobierała alimenty od gminy i różne zasiłki, łącznie w kwocie 2.390 zł.. Była osobą bezrobotną bez prawa do zasiłku.

Aktualnie A. R. ma 38 lat. Mieszka w tym samym budynku, ale w innym lokalu. Obecnie zamieszkuje jedynie ze swoimi dziećmi. Obecnie małoletni P. S. (2) nie zamieszkuje już z rodziną, ponieważ znajduje się w (...). Poza powodami i ich matką, zamieszkuje z nimi również pełnoletnia M. S. (2). A. R. ajmuje z dziećmi lokal o powierzchni 35 m^{((2))}, składający się z pokoju z kuchnią w mieszkaniu kwaterunkowym. Miała zadłużenie czynszowe wobec (...), lecz w 2014 r, je odrobiła, pracami na rzecz (...) . Z pracy dorywczej –(...)uzyskuje 150 – 250 zł miesięcznie. Na koszty mieszkaniowe składają się: 190 zł czynszu, prąd 100 zł miesięcznie, butla gazu 50 zł na 3 tygodnie. Od niedawna ma założoną wodę, nie wie, ile będzie płacić, bowiem nie było jeszcze rachunku (k. 23 akt).. W sierpniu i wrześniu 2014 r. otrzymywała zasiłek okresowy z powodu bezrobocia w kwocie 300 zł miesięcznie. Pobiera także stały dodatek mieszkaniowy w kwocie ok. 200 zł. Koszt utrzymania mieszkania przedstawicielka ustawowa szacowała w toku procesu na kwoty 340 zł miesięcznie (k. 6), 370 zł miesięcznie (k. 23) lub 490 zł miesięcznie (k. 49), zatem na 1 osobę w 7-osobowym gospodarstwie domowym przypada ok. 50-70 zł miesięcznie. Koszt utrzymania małoletnich powodów łącznie szacuje na kwotę ostatecznie ok. 2.800 zł, tj. ok 560 zł miesięcznie na każdego z nich. Na kwotę utrzymania powodów składa się wyżywienie 1.000 zł, ubranie i obuwie 500 zł, lekarstwa 150 zł, środki czystości 450 zł, wydatki związane z nauką 300 zł, prezenty dla dzieci 70 zł, koszty utrzymania mieszkania 350 zł. Dzieci nie mają internetu. Telefon ma jedynie starsza córka. Z opłat w szkole zwolnione jest tylko najmłodsze dziecko.

S. S. w dacie orzekania w poprzedniej sprawie alimentacyjnej miał 34 lata. Mieszkał z żoną i małoletnim dzieckiem. Pracował dorywczo jako (...), jego wynagrodzenie było w związku z tym mocno uzależnione od pogody. Z wykształcenia jest (...), jednak nigdy nie pracował w tym zawodzie. Nie miał majątku.

Aktualnie S. S. ma 37 lat. Już nie mieszka z matką swojego najmłodszego dziecka. Przekazuje jej miesięcznie 200 zł na utrzymanie dziecka. Zamieszkuje razem z matką i rodzeństwem w mieszkaniu należącym do jego matki, łącznie w 7 osób. Od(...) r. do (...) r. jest zatrudniony przez spółkę (...) jako (...)w centrum (...)w P., na pełny etat, pracuje na dwie zmiany. Otrzymuje wynagrodzenie w kwocie 2.170 zł brutto miesięcznie. Za miesiąc styczeń 2015 r. otrzymał wynagrodzenie netto ok. 1.700 zł, w następnych miesiącach komornik będzie mu zajmował 60 % wynagrodzenia. S. S. incydentalnie daje matce drobne kwoty na utrzymanie mieszkania. Ma sporadyczny kontakt z dziećmi, czasami przekazuje im drobne kwoty lub kupuje ubrania.

Sąd ustalił powyższy stan faktyczny w oparciu o następujące dowody: decyzja o przyznaniu zasiłku k. 7; decyzja o przyznaniu świadczeń z funduszu alimentacyjnego k. 8-9; decyzja o przyznaniu zasiłku rodzinnego k. 10-11, kopia umowy o pracę pozwanego k. 43-44; zeznania świadka B. K. k. 38-39; zeznania przedstawicielki ustawowej małoletnich powodów k. 49, k. 23; zeznania pozwanego k. 49-50, k. 23.

Z akt III RC 533/11: kopia decyzji o uznaniu przedstawicielki ustawowej za osobę bezrobotną k. 3; wyrok k. 13-14.

Zeznania stron były spójne i wiarygodne, poza zakresem zeznań przedstawicielki ustawowej dotyczących kosztów utrzymania dzieci. Nie sposób przyjąć, by bezrobotna matka 7 dzieci wydawała miesięcznie na zaspokojenie ich potrzeb odzieżowych czy też związanych z higieną podawane kwoty, poza tym, kwoty podawane przez A. R. na zaspokojenie poszczególnych potrzeb małoletnich wielokrotnie ulegały znacznej zmianie, podobnie jak kwoty wydawane nie tylko na energię elektryczną czy gazową, ale nawet na czynsz. Również wysokość zasiłków, podawana przez matkę powodów, ulegała kilkakrotnie zmianie, ani razu nie była natomiast określana na poziomie wynikającym z dołączonej do pozwu decyzji administracyjnej.

Poza powyższym Sąd uznał zeznania stron za wiarygodne.

Ustalając stan faktyczny Sąd oparł się na wskazanych wyżej dowodach uznając je za spójny i nie budzący wątpliwości materiał dowodowy. Wiarygodność przywołanych dokumentów nie była kwestionowana przez strony, ponadto przedmiotowe dokumenty nie wzbudzały również wątpliwości Sądu co do rzetelności i wiarygodności zawartych w nich treści, mimo iż niektóre z dokumentów zostały złożone w kserokopiach.

Sąd zgodnie z powyższym krytycznie ocenił przedstawione przez A. R. zestawienie kosztów utrzymania powodów (zarówno w pierwotnej wersji, jak i z późniejszymi modyfikacjami) i nie dał im w pełni wiary, co do wysokości poszczególnych wskazanych w nich kwot. Strona powodowa nie poparła w większości żadnymi dowodami powyższego zestawienia, a z zebranego materiału dowodowego nie wynika, by wskazane kwoty były faktycznie zasadne w podanych wysokościach.

Jednakże Sąd dał wiarę przedstawicielce ustawowej powodów, że koszt miesięcznego utrzymania każdego z dzieci to kwota co najmniej około 560 zł.

Określając koszty utrzymania dzieci Sąd miał na względzie zasady doświadczenia życiowego, które pozwalają na określenie kosztów codziennego życia i zaspokajania takich potrzeb jak wyżywienie, ubranie, środki czystości i kosmetyki, koszty wypoczynku oraz rozrywki.

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

Obowiązek alimentacyjny jest jednym z podstawowych obowiązków ciążących na rodzicach względem ich małoletnich dzieci niezależnie od tego, czy pozostają

w związku małżeńskim. Zgodnie bowiem z dyspozycją art. 133 § 1 kro rodzice obowiązani są do świadczeń alimentacyjnych względem dziecka, które nie jest jeszcze w stanie utrzymać się samodzielnie, chyba że dochody z majątku dziecka wystarczają na pokrycie kosztów jego utrzymania i wychowania. Obowiązek alimentacyjny z reguły utrzymuje się przez dłuższy czas. Towarzyszą temu nieodłącznie zmiany okoliczności, które kształtują zakres świadczeń alimentacyjnych. Z tego też powodu ustawodawca przewidział w art. 138 kro możliwość korygowania wysokości tychże świadczeń alimentacyjnych w przypadku zmiany stosunków.

Artykuł 128 kro stanowi, iż obowiązek alimentacyjny polega na dostarczaniu środków utrzymania, a w miarę potrzeby także środków wychowania. Artykuł 135 § 1 kro określając zakres i przedmiot obowiązku alimentacyjnego wyraża jednocześnie zasadę ograniczenia zakresu świadczeń alimentacyjnych do usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego z jednej strony, z drugiej zaś uzależnia je dodatkowo od możliwości zarobkowych i majątkowych zobowiązanego. Przez usprawiedliwione potrzeby rozumie się nie tylko elementarne potrzeby polegające na zapewnieniu minimum egzystencji, ale również takie, które stworzą uprawnionemu normalne warunki bytowania odpowiadające jego wiekowi, stanowi zdrowia, statusowi społecznemu i wykształceniu. Obejmują one zarówno potrzeby materialne jak i nie materialne. Należy je oceniać zawsze w kontekście danej sytuacji. Zaś art. 96 kro nakłada na rodziców obowiązek wychowania dziecka, troszczenia się o fizyczny i duchowy jego rozwój, przygotowania do pracy dla dobra społeczeństwa odpowiednio do jego uzdolnień.

Podstawą zatem powództwa z art. 138 kro może być tylko taka zmiana stosunków, która nastąpiła po uprawomocnieniu się orzeczenia zasądzającego alimenty.

Przechodząc do oceny zgłoszonego w rozpoznawanej sprawie żądania w pierwszej kolejności należy wskazać, iż wysokość alimentów od S. S. na rzecz małoletnich E., P., M., N. i K. S. w dotychczasowej wysokości została ustalona w wyroku Sądu Rejonowego w Pruszkowie z dnia 23 listopada 2011 r. w sprawie III RC 533/11 na kwotę po 250 zł miesięcznie. Orzeczenie to uprawomocniło się dnia 14 grudnia 2011 r.

Dla oceny zasadności zgłoszonego w sprawie roszczenia należało zatem ustalić, czy od tej ostatniej daty nastąpiła taka zmiana stosunków, która pozwalałaby na zwiększenie wysokości alimentów od S. S. wobec małoletnich dzieci.

Nie budzi żadnych wątpliwości teza Sądu, iż wraz z wiekiem dziecka rosną jego usprawiedliwione potrzeby, które obejmują już nie tylko potrzeby bytowe związane z wyżywieniem, zakupem odzieży, kształceniem i zapewnieniem odpowiednich warunków mieszkaniowych, ale także potrzeby kulturalne i wychowawcze mające zapewnić prawidłowy rozwój fizyczny i duchowy dziecka. Zaznaczyć należy, iż powinnością rodziców jest zaspokajanie potrzeb dzieci.

Wszystko powyższe w połączeniu z okolicznością, iż wysokość alimentów od pozwanego na rzecz małoletnich powodów nie była podwyższana od ponad 3 lat skutkowało uznaniem przez Sąd, iż powództwo jest częściowo zasadne.

Matka małoletnich dochodziła podwyższenia alimentów do kwoty po 350 zł miesięcznie na rzecz każdego z dzieci. Nie przedstawiła szczegółowych wydatków na rzecz każdego z dzieci. Wskazała, że określając koszty wyżywienia, nie podała wydatków na słodycze i picie, które daje dzieciom do szkoły (k. 49 akt).

Nie umknęło uwadze Sądu, że pracownik MOPS – świadek D. K. zeznała, że w jej ocenie potrzeby dzieci nie są zaspokojone, dzieci wymagają pomocy finansowej przy nauce, a czasami nie mają co jeść (k. 38 akt).

Powodowie są w wieku: 17, 12, 11, 8 i 7 lat. Koszty ich usprawiedliwionych potrzeb są oczywiście rozbieżne, jednakże – kierując się zasadami doświadczenia życiowego należy przyjąć, że koszt utrzymania jednego dziecka to średnio co najmniej około 700 zł, w tym: koszty mieszkania – 70 zł, wyżywienia – 250 zł, leki i witaminy – 50 zł, odzież i obuwie – 80 zł, środki czystości – 50 zł, szkoła – 100 zł, rozrywka – 80 zł, inne (np. fryzjer) – 20 zł.

Reasumując ten wątek, w niniejszej sprawie Sąd przyjął w oparciu o zasady doświadczenia życiowego, iż rzeczywiste wydatki na małoletnich powodów kształtują się na poziomie łącznie ok. 3.500 zł miesięcznie.

Trzeba jednakże pamiętać, iż wysokość świadczeń alimentacyjnych od osoby zobowiązanej do alimentacji zależy nie tylko od usprawiedliwionych potrzeb osoby uprawnionej, ale także od możliwości zarobkowych i majątkowych zobowiązanego. Przez ustawowe określenie „możliwości zarobkowe i majątkowe” rozumie się nie tylko zarobki i dochody rzeczywiście uzyskiwane ze swojego majątku, lecz te zarobki i dochody, które osoba zobowiązana do alimentacji może i powinna uzyskiwać przy dołożeniu należytej staranności i przestrzeganiu zasad prawidłowej gospodarki oraz stosownie do swoich sił umysłowych i fizycznych.

Przechodząc do oceny możliwości zarobkowych i majątkowych pozwanego należy stwierdzić, że w okresie będącym przedmiotem zainteresowania po stronie pozwanego zaszło kilka zmian – nie mieszka już z małoletnim dzieckiem i jego matką, lecz ze swoją matką i rodzeństwem łącznie w 7 osób. Jest także zatrudniony za wynagrodzeniem 2.170 zł brutto miesięcznie. Na rzecz najmłodszego dziecka przekazuje dobrowolnie kwotę ok. 200 zł miesięcznie. Sporadycznie przekazuje swojej matce drobne kwoty na pokrycie kosztów utrzymania mieszkania.

Omawiając sytuację majątkową i zarobkową pozwanego należy rozpocząć od tego, iż pozwany podnosił w toku sprawy, iż jego sytuacja zawodowa i finansowa nie pozwala mu na płacenie wyższych alimentów, głównie z tego powodu, iż oprócz powodów ma na utrzymaniu jeszcze jedno małoletnie dziecko. Ponadto, wskazywał na okoliczność zajęcia przez komornika 60 % wynagrodzenia. Należy jednak wskazać, że doprowadzenie przez S. S. do zadłużenia alimentacyjnego nie może prowadzić do uniknięcia ponoszenia przez niego – wraz ze wzrostem usprawiedliwionych potrzeb – w wyższym stopniu kosztów utrzymania powodów. Dlatego nie sposób podzielić także stanowisko pozwanego,

Wskazać należy, iż rodzice nie mogą uchylić się od obowiązku alimentacyjnego na tej podstawie, że wykonywanie tego obowiązku stanowiłoby dla nich nadmierny ciężar. Pozwany nie wskazał, skąd matka ma brać środki na utrzymanie małoletnich powodów. S. S. jest zobligowany jako ojciec do dokładania należytej staranności i wykorzystywania swoich możliwości do zapewnienia uprawnionym do alimentów środków na zaspokojenie ich usprawiedliwionych potrzeb.

Pozwany podawał także kwestię, iż poza małoletnimi powodami posiada jeszcze na utrzymaniu małoletnie dziecko z innego związku, wobec którego ciąży na nim również obowiązek alimentacyjny. Zdaniem Sądu – S. S. jako ojciec łącznie ośmiorga dzieci, jest zobligowany do dokładania należytej staranności i wykorzystywania swoich możliwości do zapewnienia uprawnionym do alimentów zaspokojenia w pełni ich usprawiedliwionych potrzeb. Pamiętać także należy, iż rodzice winni dzielić się z dzieckiem każdym, nawet najmniejszym dochodem. Wydaje się zatem, że pozwany będąc już obciążony obowiązkiem alimentacyjnym wobec dzieci z A. R. powinien był liczyć się z wydatkami na nie planując kolejne potomstwo i koszty z tym związane. Dlatego podnoszenie, że posiada poza małoletnimi powodami jeszcze jedno dziecko z kolejnego związku w kontekście uzasadniającym oddalenie powództwa o podwyższenie obowiązku alimentacyjnego wobec powodów - nie znajduje uznania Sądu.

Wprawdzie wynagrodzenie pozwanego za pracę wynosi 2.170 zł brutto, jednakże pozwany pracuje na zmiany, posiada wyczuony zawód (...) i doświadczenie w zawodzie (...), jest młodym, zdrowym mężczyzną – zatem jest w stanie uzyskać dochody pozwalające na uiszczanie alimentów w podwyższonej kwocie (łącznie: 1500 zł miesięcznie). Jednocześnie – zdaniem Sądu – jest to w obecnych okolicznościach górna granica kwoty, jaką można obciążyć pozwanego.

Biorąc pod uwagę powyższe Sąd stwierdza, iż powinien on w większym niż dotychczas stopniu partycypować w kosztach utrzymania małoletnich powodów. Wniosek taki jest tym bardziej uzasadniony, iż matka małoletnich spełnia swój obowiązek alimentacyjny także w części poprzez osobiste starania o wychowanie i utrzymanie dzieci.

Reasumując – mając na uwadze sytuację majątkową i zarobkową S. S. oraz osiągnięte przez A. R. kwoty z tytułu pracy dorywczej oraz różnego rodzaju zasiłków, a także korzystanie z innych niż pieniężne form pomocy – uprawnione jest przyjęcie, iż zasądzona kwota 300 zł na każdego małoletniego powoda przy uwzględnieniu obowiązku alimentacyjnego matki wystarczy na zaspokojenie podstawowych potrzeb małoletnich powodów.

Biorąc pod uwagę powyższe Sąd na podstawie art. 138 kro uznał powództwo częściowo za zasadne co do podwyższenia alimentów do kwoty po 300 zł, na rzecz każdego z powodów, oddalając je w pozostałym zakresie.

Z uwagi na wynik procesu Sąd na podstawie art. 100 k.p.c. koszty postępowania pomiędzy stronami wzajemnie zniósł.

Z uwagi na sytuację finansową pozwanego Sąd na podstawie art. 113 ust. 4 uksc odstąpił od obciążania go kosztami sądowymi w sprawie.

Rygor natychmiastowej wykonalności nadano z urzędu na podstawie art. 333 § 1 pkt 1 k.p.c.

Z tych wszystkich względów Sąd Rejonowy orzekł jak w sentencji wyroku.